

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2013. gada 18. aprīlī*

Nodokļu, kurus dalībvalsts ir iekasējusi, pārkāpjot Savienības tiesības, kompensācija — Valsts tiesību sistēma, ar kuru tiek ierobežoti procenti, kas minētajai valstij ir jāmaksā par kompensētajiem nodokļiem — Sākot no nākamās dienas pēc pieteikuma par nodokļu kompensāciju iesniegšanas aprēķināti procenti — Neatbilstība Savienības tiesībām — Efektivitātes princips

Lieta C-565/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunalul Sibiu* (Rumānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 14. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2011. gada 10. novembrī, tiesvedībā

Mariana Irimie

pret

Administrația Finanțelor Publice Sibiu,

Administrația Fondului pentru Mediu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*] (referents), tiesneši E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*], A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*], K. Toadere [*C. Toader*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerāladvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*],

sekretārs M. Aleksejevs [*M. Aleksejev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 17. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *M. Irimie* vārdā – *D. Târșia*, advokāts,
- Rumānijas valdības vārdā – *R. H. Radu*, kā arī *R. M. Giurescu* un *A. Voicu*, pārstāvji,
- Spānijas valdības vārdā – *A. Rubio González*, pārstāvis,
- Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes*, pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – *J.-P. Keppenne*, kā arī *L. Bouyon* un *C. Barslev*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – rumāņu.

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2012. gada 13. decembrī tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Savienības tiesības saistībā ar valsts tiesību sistēmu, kurā procenti, kas piešķirami, maksājot kompensāciju par nodokli, kurš iekasēts, pārkāpjot Savienības tiesības, ir ierobežoti ar tiem, kas maksājami no nākamās dienas pēc pieteikuma par šī nodokļa kompensāciju iesniegšanas.
- 2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *M. Irimie*, Rumānijas pilsoni, un *Administrația Finanțelor Publice Sibiu* (Sibiu Publisko finanšu administrācija) un *Administrația Fondului pentru Mediu* (Vides fonda administrācija) par procentu samaksu, kompensējot nodokli, kas iekasēts, pārkāpjot Savienības tiesības.

Rumānijas tiesības

Steidzamības kārtībā pieņemtais valdības rīkojums Nr. 50/2008

- 3 Rumānijas tiesību sistēmā pamatlietas faktu rašanās brīdī piesārņojuma nodoklis automašīnām tika reglamentēts Steidzamības kārtībā 2008. gada 21. aprīlī pieņemtā valdības rīkojumā Nr. 50/2008, ar ko ievieš piesārņojuma nodokli automašīnām (*Ordonanță de Urgență a Guvernului nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule*) (2008. gada 25. aprīļa *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 327; turpmāk tekstā – “*OUG Nr. 50/2008*”).

Valdības rīkojums Nr. 92/2003

- 4 Nodokļu procedūra ir ieviesta ar grozīto Valdības 2003. gada 24. decembra rīkojumu Nr. 92 par nodokļu procesuālo kodeksu (*Ordonanța Guvernului nr. 92 privind Codul de procedură fiscală*) (2003. gada 29. decembra *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 941; turpmāk tekstā – “*OG Nr. 92/2003*”).
- 5 *OG NR. 92/2003* 70. pantā ar nosaukumu “Nodokļu maksātāju pieteikumu izskatīšanas termiņš” ir paredzēts:
“1. Nodokļu maksātāja saskaņā ar šo kodeksu iesniegtos pieteikumus nodokļu iestāde izskata 45 dienu laikā pēc šī pieteikuma reģistrācijas. 2. Gadījumos, kad pieteikuma izskatīšanai ir vajadzīga papildus informācija, minēto termiņu pagarina par laikposmu no informācijas pieprasījuma dienas līdz prasītās informācijas saņemšanas dienai.”
- 6 *OG Nr. 92/2003* 124. panta ar nosaukumu “No valsts budžeta kompensēto vai atlīdzināto summu procentu likme” 1. punktā ir paredzēts:
“Par summām, kas kompensējamas vai atlīdzināmas no valsts budžeta, nodokļu maksātājiem ir tiesības uz procentiem no nākamās dienas pēc tam, kad [...] beidzas 70. pantā noteiktais termiņš [...], līdz dienai, kad vairs nav spēkā kāds no likumā paredzētajiem parādsaistību nosacījumiem. Procentus piešķir pēc nodokļu maksātāju pieprasījuma.”

Administratīvo strīdu likums Nr. 554/2004

7 Administratīvie strīdi Rumānijas tiesībās tiek reglamentēti grozītajā 2004. gada 2. decembra Administratīvo strīdu likumā Nr. 554 (*Legea contenciosului administrativ nr. 554*) (2004. gada 7. decembra *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 1154; turpmāk tekstā – “Likums Nr. 554/2004”).

8 Likuma Nr. 554/2004 1. panta ar nosaukumu “Prasības celšanai tiesā pamati” 1. punktā ir paredzēts:

“Ikviens persona, kura uzskata, ka valsts iestāde ar administratīvu aktu vai pieteikuma neizskatīšanu likumā paredzētajā termiņā ir pārkāpusi kādas no viņas tiesībām vai leģitīmajām interesēm, var celt prasību kompetentajā administratīvo strīdu tiesā, lai panāktu akta atcelšanu, izvirzīto tiesību vai leģitīmo interešu atzīšanu un saņemtu nodarīto zaudējumu atlīdzību. [..]”

9 Likuma Nr. 554/2004 8. panta ar nosaukumu “Prasības priekšmets” 1. punktā ir paredzēts:

“Persona, kuras likumā paredzētās tiesības vai leģitīmas intereses ir pārkāptas ar vienpusēju administratīvu aktu un kura ir neapmierināta ar saņemto atbildi par savu iepriekš aktu izdevušajai valsts iestādei iesniegto sūdzību vai kura atbildi nav saņēmusi paredzētajā termiņā [..], var celt prasību kompetentajā administratīvo strīdu tiesā, lai panāktu akta daļēju vai pilnīgu atcelšanu, nodarīto zaudējumu atlīdzību un attiecīgajā gadījumā morālā kaitējuma atlīdzību. Prasību administratīvo strīdu tiesā var celt arī ikviens, kas uzskata, ka ir pārkāptas viņa likumā paredzētās tiesības, jo viņa pieteikums ir izskatīts novēloti vai saņemts nepamatots atteikums to izskatīt [..].”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

10 2007. gadā *M. Irimie* iegādājās Vācijā reģistrētu automašīnu. Lai reģistrētu to Rumānijā, viņa saskaņā ar 2008. gada 4. jūlija *Administrația Finanțelor Publice Sibiu* lēmumu samaksāja *OUG* Nr. 50/2008 1. pantā paredzēto piesārņojuma nodokli RON 6707 apmērā.

11 2009. gada 31. augustā *M. Irimie* ierosināja tiesvedību *Tribunalul Sibiu* (Sibiu apgabaltiesa), lai *Administrația Finanțelor Publice Sibiu* un *Administrația Fondului pentru Mediu* tiktu piespriests, pirmkārt, kompensēt viņai summu, kas pārskaitīta kā piesārņojuma nodoklis, un, otrkārt, samaksāt viņai ar šo summu saistītos procentus no dienas, kad viņa šo nodokli ir samaksājusi.

12 Iesniedzējtiesa konstatē, ka, ņemot vērā Tiesas 2001. gada 7. aprīļa spriedumu lietā *C-402/09 Tatu* (Krājums, I-2711. lpp.), kā arī vēlāko šo spriedumu apstiprinošo judikatūru, strīda daļai saistībā ar prasības par summas kompensāciju, kas samaksāta kā piesārņojuma nodoklis, nevajadzētu radīt lielas problēmas.

13 Turpretī, runājot par lūgumu samaksāt ar piesārņojuma nodokļa summu saistītos procentus, kas aprēķināti no dienas, kad šis nodoklis ir samaksāts, iesniedzējtiesa uzsver, ka to nav iespējams apmierināt sakarā ar kopā lasāmo *OG* Nr. 92/2003 70. un 124. panta normām. Kā minētā tiesa precizē savā atbildē uz Tiesas lūgumu sniegt paskaidrojumus, no valsts pastāvīgās un nepārprotamās judikatūras izriet, ka, piemērojot minētos pantus, procenti par summām, kas ir kompensējami no valsts budžeta, ir piešķirami tikai no nākamās dienas pēc pieteikuma par kompensāciju iesniegšanas.

14 Iesniedzējtiesa tomēr šaubās par šīs tiesību normas atbilstību Savienības tiesībām, tostarp līdzvērtības, efektivitātes un samērīguma principiem, kā arī īpašumtiesībām, kas paredzētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. pantā, lasot to kopā ar LES 6. pantu.

- 15 Šādos apstākļos *Tribunalul Sibiu* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [...] tiesiskās aizsardzības līdzekļu līdzvērtības, efektivitātes un samērīguma [principi] saistībā ar [Savienības] tiesību pārkāpumiem, kas izdarīti attiecībā pret privātpersonām, piemērojot [minētajām personām] [Savienības] tiesībām neatbilstošu tiesību normu [– principi], kuri izriet no [...] Tiesas judikatūras saistībā ar īpašumtiesībām, kas noteiktas [LES] 6. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. pantā, [–] [var tikt interpretēti tādējādi], ka [tie ir pret] tādām valsts tiesību normām, kuras ierobežo zaudējumu summas apmēru, ko varētu atgūt privātpersona, kuras tiesības ir pārkāptas?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 16 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka uzdotais jautājums būtībā ir par to, vai Savienības tiesības ir interpretējamas tādējādi, ka tās ir pret tādu valsts tiesību sistēmu kā pamatlietā aplūkotā, kurā procenti, kas piešķirami, maksājot kompensāciju par nodokli, kurš iekasēts, pārkāpjot Savienības tiesības, ir ierobežoti ar tiem, kas maksājami no nākamās dienas pēc pieteikuma par šī nodokļa kompensāciju iesniegšanas.
- 17 *M. Irimie* un Eiropas Komisija uzskata, ka uz jautājumu ir jāatbild apstiprinoši, turpretī Rumānijas, Spānijas un Portugāles valdības norāda, ka Savienības tiesības nav pret tādu tiesību sistēmu kā pamatlietā aplūkotā.
- 18 Vispirms ir jāatgādina, ka Tiesai jau ir bijusi iespēja konstatēt, ka Savienības tiesības ir pret tādu nodokli, kāds ir ieviests *OUG* Nr. 50/2008 tā redakcijā, kas bija piemērojama pamatlietas faktiem, kura sekas ir tādas, ka citās dalībvalstīs nopirkto lietotu transportlīdzekļu importēšana un laišana apgrozībā Rumānijā tiek padarīta neizdevīga (iepriekš minētais spriedums lietā *Tatu*, 58. un 61. punkts).
- 19 Tāpat, kā to savu secinājumu 19. punktā dara ģenerālvokāts, ir jānorāda, ka Tiesai nav jāveic prasītājas pamatlietā celtās prasības juridiskā kvalifikācija. Izskatāmajā lietā tai ir jāprecizē savas prasības raksturs un pamatojums, iesniedzējtiesai to pārbaudot (skat. pēc analogijas 2007. gada 13. marta spriedumu lietā *C-524/04 Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*, Krājums, I-2107. lpp., 109. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 20 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka tiesības uz nodokļu, kas dalībvalstī iekasēti pretēji Savienības tiesībām, atmaksu ir šādus nodokļus aizliedzošās Savienības tiesību normās personām paredzēto tiesību sekas un papildinājums. Dalībvalstij tāpēc principā ir jāatmaksā nodokļi, kas iekasēti, pārkāpjot Savienības tiesības (2011. gada 6. septembra spriedums lietā *C-398/09 Lady & Kid* u.c., Krājums, I-7375. lpp., 17. punkts, kā arī 2012. gada 19. jūlija spriedums lietā *C-591/10 Littlewoods Retail* u.c., 24. punkts).
- 21 Turklāt jāatgādina, ka, ja dalībvalsts iekasē nodokļus, pārkāpjot Savienības tiesību normas, attiecīgajām personām ir tiesības ne tikai uz prettiesiski iekasētā nodokļa atmaksu, bet arī uz šajā valstī tiešā sakarā ar šo nodokli samaksāto summu vai tās ieturēto summu atmaksu. Tas ietver arī tos zaudējumus, ko rada nespēja rīkoties ar naudas summu priekšlaicīgas nodokļa samaksas dēļ (skat. 2001. gada 8. marta spriedumu apvienotajās lietās *C-397/98* un *C-410/98 Metallgesellschaft* u.c., *Recueil*, I-1727. lpp., 87.–89. punkts; 2006. gada 12. decembra spriedumu lietā *C-446/04 Test Claimants in the FII Group Litigation*, Krājums, I-11753. lpp., 205. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Littlewoods Retail* u.c., 25. punkts, kā arī 2012. gada 27. septembra spriedumu apvienotajās lietās *C-113/10*, *C-147/10* un *C-234/10 Zuckerfabrik Jülich* u.c., 65. punkts).

- 22 No tā izriet, ka dalībvalstīm noteiktā pienākuma principa kompensēt kopā ar procentiem tās nodokļu summas, kas iekasētas, pārkāpjot Savienības tiesības, pamatā ir tieši šīs pēdējās minētās tiesības (iepriekš minētais spriedums lietā *Littlewoods Retail* u.c., 26. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietā *Zuckerfabrik Jülich* u.c., 66. punkts).
- 23 Šajā ziņā Tiesa jau ir nospriedusi, ka, ja Savienības tiesībās nav reglamentēts, tad katras dalībvalsts iekšējā tiesiskajā kārtībā ir jāparedz nosacījumi, kādos šādi procenti ir maksājami, tostarp šo procentu likme un aprēķināšanas veids. Šiem nosacījumiem ir jāatbilst līdzvērtības un efektivitātes principiem, tas ir, tie nevar būt mazāk labvēlīgi par nosacījumiem attiecībā uz līdzīgiem atmaksāšanas lūgumiem saskaņā ar iekšējo tiesību noteikumiem un tie nevar būt tā noteikti, ka Savienības tiesiskajā kārtībā garantēto tiesību izmantošana tiek padarīta par praktiski neiespējamu vai pārāk grūtu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Littlewoods Retail* u.c., 27. un 28. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 24 Runājot par līdzvērtības principu, jānorāda, ka Tiesas rīcībā nav neviena elementa, kas tai radītu šaubas par pamatlietā izskatāmā tiesiskā regulējuma atbilstību šim principam.
- 25 Šķiet, ka no Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka pamatlietā aplūkotā tiesību sistēma, saskaņā ar kuru procenti tiek maksāti tikai no nākamās dienas pēc pieteikuma par nepamatoti iekasētā nodokļa kompensāciju iesniegšanas, ir piemērojama visām no valsts budžeta atlīdzināmām summām, [proti,] gan tām, kuras iekasētas, pārkāpjot Savienības tiesības, gan tām, kuras iekasētas, pārkāpjot valsts tiesības, kas tomēr ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 26 Runājot par efektivitātes principu, tas prasa, lai dalībvalsts, pārkāpjot Savienības tiesības, iekasēto nodokļu kompensācijas situācijā valsts tiesību normas, kas tostarp attiecas uz varbūtēji maksājamo procentu aprēķināšanu, neliegtu nodokļu maksātājam pienācīgu to zaudējumu atlīdzību, kuri radīti nepamatoti samaksāta nodokļa dēļ (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Littlewoods Retail* u.c., 29. punkts).
- 27 Izskatāmajā lietā ir jākonstatē, ka tāda tiesību sistēma kā pamatlietā aplūkotā, kurā procenti ir ierobežoti ar tiem, kas maksājami no nākamās dienas pēc pieteikuma par nepamatoti iekasēta nodokļa kompensāciju iesniegšanas, šai prasībai neatbilst.
- 28 Šis zaudējums ir atkarīgs tostarp no nepamatoti, pārkāpjot Savienības tiesības, samaksātās summas nepieejamības ilguma un tādējādi principā pastāv laikposmā no attiecīgā nodokļa nepamatotās samaksāšanas dienas līdz tā atmaksas dienai.
- 29 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesības ir interpretējamas tādējādi, ka tās ir pret tādu valsts tiesību sistēmu kā pamatlietā aplūkotā, kurā procenti, kas piešķirami, maksājot kompensāciju par nodokli, kurš iekasēts, pārkāpjot Savienības tiesības, ir ierobežoti ar tiem, kas maksājami no nākamās dienas pēc pieteikuma par šī nodokļa kompensāciju.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 30 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Savienības tiesības ir interpretējamās tādējādi, ka tās ir pret tādu valsts tiesību sistēmu kā pamatlietā aplūkotā, kurā procenti, kas piešķirami, maksājot kompensāciju par nodokli, kurš iekasēts, pārkāpjot Savienības tiesības, ir ierobežoti ar tiem, kas maksājami no nākamās dienas pēc pieteikuma par šī nodokļa kompensāciju iesniegšanas.

[Paraksti]